

KARIKE

BROJ 15 APRIL/TRAVANJ 2013. GODINE

Država za **čovjeka**,
ali ne gluhonijemog (str. 4.)

Brendiranje
i **modiranje** (str. 12.)

S kojim **fakultetom** najlakše na biro? (str. 7)

Mario Drmać: "Ovo je 'divlji zapad' gdje nema
čekanja, nego se mora laktati." (str. 10)

Pozdrav iz Pekinga, New Yorka, Dublina... (str. 18)

ONAuBiHovci

Nakon četiri mjeseca, vrijeme je da ponovno rezimiramo rad Omladinske novinske asocijacija, i to u njenom prvom i najznačajnijem projektu, časopisu Karike

Premda su nam svi projekti važni i dragi, Karikama ozbiljnu konkureniju prave i Lokalni timovi. Ovaj projekt, nastao prošle godine, premašio je sva očekivanja kao i prvotno zamišljenu brojku od 25 malih ONAuBiH timova diljem BiH. U posljednja četiri mjeseca dobili smo četiri nova tima, i to u Jablanici, Zavidovićima, Trebinju i Općini Rudo.

Liga Lokalnih Timova

Ipak, naglasak odavno nije na kvantitetu, nego ojačavanju timova i njihovih članova, koji su počeli raditi zaista vrijedne projekte. Da bi ih dodatno motivirali, osmisili smo i igru/projekt pod nazivom Liga Lokalnih Timova. Tako da glavna Liga više nije utorkom i srijedom, nego subotom, kada naš Denis (poznatiji kao Gigo), zbraja sve aktivnosti timova u prethodnom tjednu, boduje ih prema pravilniku, te rangira. Među najaktivnijim timovima su Istočno Sarajevo, Banja Luka, Goražde i Mostar, a neki od najzanimljivijih projekata su:

- Radionice na razne teme svakoga tjedna, na koje se može prijaviti bilo tko (održano 10 radionica) u organizaciji Lokalnog tima Banja Luka u saradnji sa Perpetuum Mobile
- Centrom za razvoj zajednice i mladih
- Radio emisija „Perspektiva“ svaki tjedan (10 emisija do sada) u realizaciji Lokalnog tima Istočno Sarajevo
- Humanitarne izložbe fotografija, zasada održane u Brčkom, Širokom Brijegu, Sarajevu i Mostaru

Piše: Irena Mrnjavac

Novi uredi

Posebno smo ponosni što je u „moru“ nevladinih organizacija, čak sedam naših timova dobilo svoje vlastite urede na korištenje, te što surađuju s brojnim drugim organizacijama, kao i s konkurentnim timovima. No da se prije svega radi o druženju te povezivanju mlađih iz udaljenih krajeva Bosne i Hercegovine, dokazali su i na seminaru „Protiv diskriminacije“ u organizaciji Vijeća za štampu/tisk, te organizacijom My Right Empowers People with Disabilities, održanom 13. i 14. travnja/aprila, na kojemu su sudjelovali predstavnici 26 lokalnih timova. Koordinatori su dogovorili i detalje nove suradnje s izvršnom direktoricom Vijeća, gospodrom Ljiljanom Zurovac, odnosno akciju za Dan slobode medija, koji se obilježava 3. svibnja/maja.

LT Banja Luka, radionica Vještine prezentiranja i mediji

Osim iznimnog napretka Lokalnih timova, ONAuBiH je uspostavila i poboljšala i Međunarodnu suradnju, ali i nastavila dugogodišnju suradnju s našim najvećim donatorom, fondacijom Schüler helfen Leben. Zbog naših lokalaca ne brinemo za budućnost ONAuBiH-a, ali ni nevladinog sektora u BiH.

LT Mostar, Humanitarna izložba fotografija

Volonteri SHL-a u posjeti Lokalnom timu Sarajevo

LT Istočno Sarajevo, akcija, Za BiH protiv diskriminacije

IMPRESSUM

Izdavač: Udruženje Omladinska novinska asocijacija u Bosni i Hercegovini

Glavni i odgovorni urednik: Haris Dedović

Redakcija: Renata Dujmušić, Ljupko Mišeljić, Hana Čolić

Dopisnici: Darinka Marković, Denis Hadžić, Željko Jelić, Irena Mrnjavac, Lamija Kršić, Boris Čović, Amel Emkić

Fotografi: Valentino Čolić, Jusuf Hafizović, Lejla Čolaković, Hana Čolić, Đenan Čosović, Dejan Zonjić

Naslovnica: Boris Čović

Kontakt: Tel./fax: +387 33 205 850, Hamdije Krešavljkovića 68 - Drvenija; 71000 Sarajevo,

Bosna i Hercegovina;

onaubih.karike@gmail.com

Web: <http://onabih.ba>

LT sarajevo, studentski sajam u sarajevu

Seminar Protiv diskriminacije i sastanak Lokalnih timova

Država za čovjeka, ali ne gluhonijemog

5% mladih ljudi oštećenog sluha i govora zaposleno je na puno radno vrijeme, 3% njih zaposleno je na pola radnog vremena, čak 92% misli da obrazovni sistem nema adekvatno rješenje za njih, a 37% ih misli da su zahtjevi postavljeni u nastavi ogroman teret za njih

Pišu: Željko Jelić i Boris Čović

Konvencija o ljudskim pravima dotiče se osoba sa invaliditetom po pitanju obrazovanja i zaposlenja. Konvencija obavezuje države potpisnice da „postepeno šire svoje sisteme profesionalne orientacije uključujući i stalno informisanje o mogućnostima zapošljavanja u cilju osiguranja *potpunih informacija i najširih mogućih uputstava koja trebaju biti dostupne svoj djeci, omladini i odraslima, a odgovarajući programi svim hendikepiranim licima i invalidima.*“ Podaci iz Bosne i Hercegovine s kojima se raspolaze po pitanju obrazovanja osoba sa invaliditetom su nepotpuni i neprecizni prema navodima jednog opsežnog internog istraživanja koje je sprovodila renomirana novinarska agencija.

Težak put do fakulteta

Put ka univerzitetskom obrazovanju vodi preko srednjoškolskog obrazovanja. Školske ustanove koje pružaju usluge srednjoškolskog obrazovanja djeci sa oštećenim sluhom su dosta selektivne po pitanju usmjerjenja. Ponuđeni programi obrazovanja usmjereni su ka zanatima među kojima su neki za kojima skoro da više nema potrebe. Učenici srednjoškolskog centra u Banjaluci koji je namijenjen osobama sa invaliditetom, uključujući i osobe sa oštećenim sluhom, od budućih zanimanja mogu

da biraju da li će da se školju za pekara, autolakirera, ili tekstilnog radnika. Jedan od prosperitetnijih smjerova u pomenutom srednjoškolskom centru je trogodišnji kurs za hemijskog tehničara. Ipak ni sa ovim smjerom osobe sa oštećenim sluhom nisu u mogućnosti da pristupe bilo kom od Univerziteta u BiH jer on traje tri godine. Jedini način kako da se to postigne jeste da te osobe pohađaju regularne, četverogodišnje škole. Međutim, nastava u gimnazijama i četverogodišnjim strukovnim školama nije prilagođena osobama sa oštećenjem sluha. Nastavna sredstva jedva da zadovoljavaju savremene potrebe regularnih đaka, a daleko od toga da je moguće držati kvalitetnu nastavu osobama sa oštećenim sluhom.

Na fakultetu sam i šta sad?

Za osobu sa oštećenim sluhom koja je odlučila tako i oscrpan pothvat, kao što je pohađanje regularnih četverogodišnjih srednjih škola zarad kasnijeg upisa na fakultet, kraj muka se ne nazire upisom na njega. Poteškoće u „hvatanju“ bilješki na predavanjima ili neprilagođeni usmeni ispit su samo neki od problema sa kojima se te osobe suočavaju. Po zakonu u BiH osobe sa oštećenim sluhom koje žele da upišu fakultet imaju pravo na tumača, čime im se umnogo olakšava školovanje. Međutim, generalni sekretar Saveza gluhih i nagluhih osoba BiH ističe da je implementacija ovog Zakona dosta otežana i da se po pitanju sprovođenja Zakona veoma malo radi.

Trenutno u Kantonu Sarajevo studiraju samo četiri gluve i nagluve osobe. Tim studentima nije obezbijeđen tumač znakovnog jezika na predavanjima. Kod predavača nailaze ili na sažaljenje, koje nipošto ne žele, ili nedostatak obzira predavača.

Pored toga što su suočeni sa surovim uslovima studiranja, studenti sa oštećenim sluhom, čak i sa diplomom u rukama imaju veoma male šanse za zaposlenje. Kako navode na internet portalu diskriminacija.ba u članku posvećenom visokom obrazovanju gluhih i nagluhih osoba, sve osobe sa oštećenjem sluha koje završe fakultet ili rade pri

udruženjima gluhih i nagluhih osoba, ili imaju svoj privatni biznis.

U istraživanju o mladima u BiH, „Glasovi mladih“, nalazi se rijetka statistika o mladim ljudima koji žive sa slušnim i govornim poteškoćama u kojoj stoji da je samo 5% mladih ljudi oštećenog sluha i govora zaposleno na puno radno vrijeme. 3% njih zaposleno je na pola radnog vremena. Čak 92% ispitanih misli da obrazovni sistem nema adekvatno rješenje za njih, a 37% ih misli da su zahtjevi postavljeni u nastavi ogroman teret za njih.

Gdje leži rješenje problema?

Najadekvatnije bi bilo da nevladine organizacije, kao i udruge koje se bave pravima gluhih i nagluhih osoba i, naravno, svi ljudi koji žele pomoći, slijede dokument koji je specijalno izrađen za rješavanje problema osoba sa invaliditetima, te vrše pritisak na organe vlasti koji su zaduženi za ispunjavanje obećanja iz dokumenta. „Strategija za izjednačavanje mogućnosti za osobe sa invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine 2011. – 2015.“ nudi brojne aktivnosti kojima bi se gluhe i nagluhe osobe, kao i druge osobe sa invaliditetom, sklonile sa marga našega društva i napokon ostvarile svoja osnovna ljudska prava. Neke od njih koje se tiču gluhih i nagluhih osoba su:

6.1. Analiza postojećeg stanja i utvrđivanje glavnih barijera koje ometaju ove osobe u aktivnom sudjelovanju u svim sferama života.

6.2. Izrada plana postupne prilagodbe okruženja za gluhe, nagluhe, slijepе, slabovidne osobe i osobe sa mentalnim i intelektualnim invaliditetom.

6.3. Postupno i kontinuirano uvođenje elemenata informacijske i druge potpore za gluhe, nagluhe, slijepе, slabovidne osobe i osobe sa mentalnim i intelektualnim invaliditetom.

6.4. Promovirati uporabu znakovnog jezika i Brajevog pisma i informacija u pojednostavljenom tekstu.

6.5. Uvoditi praksu prisustva osobnog asistenta/tumača koje OSI koriste.

6.6. Promocija i edukacija u korištenju novih komunikacijskih i informatičkih tehnologija za osobe sa invaliditetom.

6.7. Promoviranje važnosti neometanog pristupa informacijama za sve OSI, osobito za gluhe, nagluhe, slijepе, slabovidne i osobe sa intelektualnim i mentalnim invaliditetom.

Rok za realizaciju ovih aktivnosti je, kako stoji u dokumentu, 2012. godina i kontinuirano, a nosioci aktivnosti su: Federalno ministarstvo prometa i komunikacija i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike. Sunosioci su Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, resorna županijska ministarstva, nadležne općinske službe i Federalno ministarstvo okoliša i turizma.

Tko vrši monitoring provedbe aktivnosti iz ovog dokumenta nije poznato, kao što nije poznato koliko toga je do sada urađeno. Upravo iz tog razloga, svi oni koji se bave ovim pitanjima i problemima moraju poznavati odredbe ove strategije da bi se adekvatnije i efikasnije mogli boriti protiv diskriminacije i kršenja ljudskih prava gluhih i nagluhih osoba, posebice mladih ljudi koji se nose s ovakvim ili sličnim poteškoćama.

Status quo

Iako nam možda izgleda da su 4 federalna ministarstva zadužena za provedbu gore navedenih aktivnosti relativno mnogo, a 4 gluhonijema studenta na visokoškolskim ustanovama u Sarajevu relativno malo. Ako uzmemo u obzir u kakvoj državi živimo i koliko se poštuju osnovna ljudska prava možemo zaključiti da je ipak obrnuto. Na ovom polju već dugo traje status quo. Kao da niko nema sluha za obrazovanje gluvihi i nagluvihi, ili je njihov glas pretih da ga iko čuje. Daleko od toga da nešto kao što je oštećenje sluha može da umanji mentalne sposobnosti osobe, ali predrasude svakako mogu. Naravno, predrasude uvjek mogu biti razbijene. A osobe sa oštećenjem sluha to svakodnevno rade. Njihova borba možda jeste tiha i postepena, ali daleko od toga da je izgubljena.

FOTO - Dejan Zonjić

Zanimljivosti:

Zemlje poput SAD-a, npr. daju velik broj stipendija studentima sa invaliditetom, uključujući i studente s oštećenjima sluha, kao i potpuno gluhe i nijeme studente. U Rochesteru, New York, postoji i tehnološki fakultet namijenjen isključivo gluhim i nagluhim studentima. Ovo je prvi i najveći fakultet ovakvoga tipa u svijetu. Fakultet je potpuno prilagođen potrebljama studenata.

U Evropi postoji nekolicina škola prilagođenih isključivo gluhim osobama. Švedska ih ima čak pet, a Engleska tri. Ovakve škole postoje još u Irskoj, Francuskoj i Litvi. Ove tri države imaju samo po jednu takvu školu.

U susjednoj Hrvatskoj ne postoje slične škole, ali postoje mnoge druge beneficije. Gluhe osobe ostvaruju 50% popusta na pretplatu u mobilnoj telefoniji. Gluholijepeosobe i njihovi pratnici mogu letjeti u pola cijene na domaćim letovima, za 50% im je umanjen iznos telefonske pretplate, a koriste i pravo na besplatan gradski prijevoz u Zagrebu i Splitu.

Šta se traži na tržištu rada?

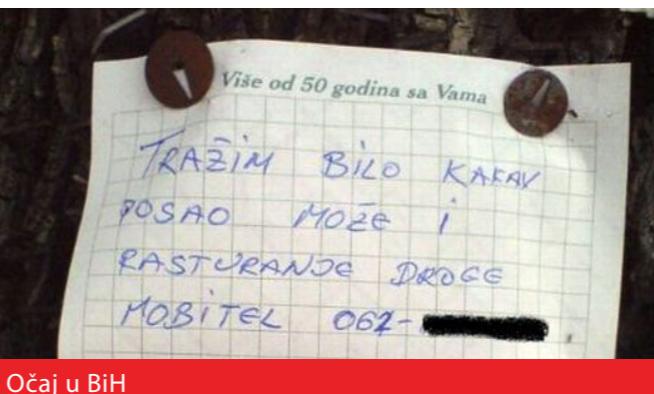
Kako zaobići biro?

U Evropi se već govorio o novoj, izgubljenoj generaciji, odnosno o mladima od 18 do 25 godina koji su uzalud tražili posao i sada dobrovoljno odlaze u socijalnu samoizolaciju

Piše: Ljupko Mišeljić

U zoni evra u armiju nezaposlenih upala je skoro četvrtnina mlađog radno sposobnog stanovništva, upozoravaju ekonomski analitičari. Mladi ljudi ne mogu se zaposliti po završetku studija pošto kompanije ne žele primiti neiskusne stručnjake, a što više sjede bez posla, to se više oteže proces sticanja neophodnog profesionalnog iskustva i perspektiva za zapošljavanje postaje sve manja. Alarmantnije podatak je da svaki drugi mladi Španac ili Grk nezaposlen. Međunarodna organizacija za rad upozorava na činjenicu da je na starom kontinentu povećan procenat rada na crno, a u Bosni i Hercegovini statistika pokazuje porast „sive ekonomije“ sa 20% na 23%.

Pomno prateći situaciju u zemlji i regiji, koja statistički govorio da 4,6% stanovništva u regiji živi na granici siromaštva ili čak potpunoj neimaštini (gdje su po članu domaćinstva izdaci oko dva američka dolara), prosječnom mlađom građaninu naše zemlje nameće se pitanje: koji fakultet upisati? Jednostavno rečeno, koji fakulteti su duži putevi do biroa i kako da mlade osobe odaberu nešto čime se žele baviti, a od čega će biti hljeba (mljeku je ionako puno aflatoksina).

Obrati pažnju na statistiku

Kada se uđe u analizu interesovanja i potreba tržišta rada, važno je pratiti statistike Zavoda za zapošljavanje bilo kojeg nivoa vlasti.

U manjem je entitetu Bosne i Hercegovine, prema statistici Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske, najkraći put do biroa posjedovanje diplome ekonomiste (3170 nezaposlenih), zatim pravnika (1290 nezaposlenih), ljekara opšte prakse, zubara, medicinske sestre, fizioterapeuta, te

laboranta (ukupno 837 nezaposlenih).

Najmanje mjesta na birou zauzimaju inženjeri geodezije (21), građevine (91), arhitekture (134), saobraćaja (120), mašinstva (144), te elektrotehnike i energetike (149).

U zemlji punoj prirodnih ljepotica i ljepotana, tvrđava i prestola srednjovjekovnih vladara, nije loše ni baviti se turizmom, jer u toj oblasti svega 75 radnika nema radno mjesto. Posla ima i biće i za inžinjere geodezije, jer je naš narod, poučen iskustvima, odlučan da ni rođenom bratu ne vjeruje, pa dok je svađa i prepiranja, mjerena i premjeravanja, biće posla i u ovoj oblasti.

Iako svjetske agencije navode da će zanimanja budućnosti biti upravo menadžeri kućnih budžeta, konsultanti za investicije, te pravnici za pitanja privatnosti i vlasništva ličnih podataka na društvenim mrežama, podaci Zavoda govore da 211 informatičara i 139 menadžera u manjem entitetu čeka posao.

U zdravom tijelu svakako je i zdrav duh, a da li je i sve što unosimo u organizam kvalitetno i zdravo? Da li bi odgovor na to pitanje moglo pružiti 410 profesora fizičkog vaspitanja ili pak 463 nezaposlena inžinjera poljoprivrede?

Kako je u Evropi?

Valja se takođe vratiti i prići o nezaposlenim mlađima u kolijevci civilizacije, Evropi. S obzirom da naši susjadi mi po mici ulaze u zajednicu zvanu Evropska Unija, prihvatali su valutu Evropske monetarne zajednice. Jesmo li se mi oslonili na naše istočne susjede koji će vjerovatno posljednji u regionu ući u tu veliku zajednicu naroda? Da li nam išta o tome govoriti podatak o 281 nezaposleni profesoru engleskog jezika, ili bi nam tu pojavu mogli opisati geografi koji u grupi prirodnih i onih manje prirodnih nauka ipak drže prvu poziciju sa 186 mesta na birou?

Da situacija uopšte nije jednostavna govoriti i podatak Zavoda da u manjem entitetu uopšte nema nezaposlenih brodara i avijatičara. Uprkos tome, građani ove zemlje imaju sve manje želje, volje i sredstava da se vinu u nebesa, ali se i dalje pitaju kuda plovi ovaj brod.

Stručnjacima iz oblasti inžinjerstva sa prostora bivše Jugoslavije mnogo je lakše naći posao i ostvariti izvor izuzetnih prihoda u inim zemljama, nego stručnjacima koji su svoje obrazovanje stekli baš tamo. Razlog tome je usmjereno Bolonjsko obrazovanje tih zemalja i njihova zakonska regulativa. Primjerice, zakon Ruske Federacije striktno naglašava da svaki inžinjer građevine, arhitekture ili geodezije može posjedovati licencu za samo jednu oblast građevinarstva (projektovanje, proračun, zemljani radovi, grubi radovi, nadzor, završni radovi) te su investitori i vlasnici firmi prinuđeni da angažuju više stručnjaka za izvođenje radova na nekom projektu. Budući da inžinjeri sa prostora bivše Jugoslavije mogu posjedovati licencu za izvođenje svih radova, investitoru i vlasniku kompanije je jeftinije platiti „našeg“ inžinjera 4000 \$, nego plaćati šest inžinjera iz različitih branži po 1000 \$. Međutim, najčešće radnici sa naših prostora u zemljama okruženja dobijaju samo neto platu, a vlasnici se nerijetko upuštaju i u sivu ekonomiju.

Čija trava je zelenija?

Da li je bolje biti student Univerziteta u Istočnom Sarajevu ili Univerziteta u Novom Sadu?

Piše: Darinka Marković

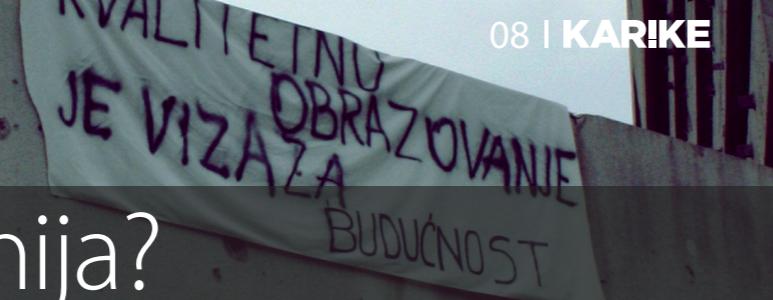
Bosanskohercegovački univerziteti uveliko stabiliziraju svoju poziciju kvalitetnih obrazovnih ustanova. Univerzitet u Sarajevu tu prednjači jer je najstariji i najveći naš univerzitet. Prate ga univerzitski centri u Banjoj Luci, Tuzli, Mostaru... Ako ste još srednjoškolci i to na drugoj godini možda biste poželjeli da se više rasipate, na primjer, o Koledžu Ujedinjenog svijeta u Mostaru, gdje studiraju mlađi ljudi iz cijelog svijeta i nerijetko su to ambiciozni i visokokvalifikovani budući lideri, a pruža vam se mogućnost nastavka studija u inostranstvu. Što se tiče univerzitskih centara u Srbiji, Novi Sad i Beograd i dalje važe za najpoželjnije centre visokog školstva. Na vama je „samo“ da odlučite čime želite da se profesionalno bavite, a zatim izaberite željeni studentski grad.

O fakultetima

Kada je riječ o nekim razlikama koje postoje između studentskih centara u BiH i Srbiji (u našem istraživanju, u pitanju su Univerzitet u Istočnom Sarajevu i Univerzitet u Novom Sadu, studije anglistike) prije svega treba napomenuti da su one manje više zanemarljive. Prvi zaključak jeste da je cijena visokoškolskog obrazovanja dosta viša u Srbiji nego u BiH. Ono što se izdvaja, jeste da BiH univerziteti nešto sporije usvajaju stavke Bolonjske deklaracije dok je taj proces u Srbiji uveliko uznapredovao. Naime, Bolonjski sistem počiva na tome da se kontinuirano radi tokom cijelog semestra, te imate redovna izlaganja i ocjenjivanja prezentacija, kolokvijuma, seminarских radova, projekata, i zahtjeva se redovno prisustvo. Na kraju semestra, ispit koji se sastoji iz usmenog i pismenog dijela je samo potvrda (ne)uspješnosti dotadašnjeg rada i zalaganja. U slučaju Univerziteta u Istočnom Sarajevu, moramo napomenuti da je nastavni kadar uglavnom sastavljen od gostujućih profesora, te je nemoguće da oni ponovo prate rad svakog studenta ponaosob. U Novom Sadu se radi u manjim grupama, te je omogućeno da se profesori posvete svakom studentu koliko je to neophodno.

Ono što će zanimati mnoge jeste inostrana saradnja koju ovi univerziteti ostvaruju sa centrima iz regionala i šire. Univerzitet u Novom Sadu je koordinator u nekoliko programa studentske razmjene, i dok to nije slučaj sa Univerzitetom u I. Sarajevu, centri u Tuzli i Sarajevu, na primjer, ostvaruju itekako uspješnu međunarodnu saradnju. Kada postanete, ili već jeste student, a zainteresovani ste da dio studija provedete u Austriji, Švedskoj, Sloveniji, Njemačkoj itd. posjetite Kancelariju za međunarodnu saradnju na matičnom fakultetu gdje će vas dalje uputiti.

Kada ste student, naravno prva obaveza jeste učenje i samostalno istraživanje. Što se tiče bibliotečke građe i opremljenosti, većina fakulteta iz regionala ima odlične fondove. Univerzitet u Novom Sadu je odskora obezijebio svojim studentima mogućnost pretraživanja EBSCO baze podataka na koju se dotični fakultet preplaćuje. Ako ne možete da

08 | KARIKE

Promicanje interetničkog dijaloga

09 | KARIKE

Piše: Hana Čolić

Piše: Hana Čolić

Foto: Dejan Zonjić

Idemo dalje jer oni su budućnost

Nansen Dialogue Centre u Sarajevu organizirao je 21., 22. i 23. marta 2013. godine konferenciju šest srednjih škola iz Bosne i Hercegovine u cilju nalaženja načina za poboljšanje interetničkih odnosa u tzv. „miješanim“ sredinama

Po osam učenika Srednjoškolskog centra Bratunac, Srednjoškolskog centra Srebrenica, Gimnazije/Srednje stručne škole Zvornik, Srednje strukovne škole Jajce, te Prve gimnazije Sarajevo i Gimnazije Katolički školski centar u Sarajevu sastali su se u prostorijama hotela Grand u Sarajevu na trodnevnoj konferenciji da bi, uz pomoć predavača, uspjeli osmislići strateški program za promociju i poboljšanje interetničkog dijaloga na području četiri općine: Jajce, Bratunac, Srebrenica i Zvornik.

Brojni gosti predavači

Prvi dan su se sastali svi učenici s koordinatorima projekta i organizacije Nansen Dialogue Centre-a, gospodrom Ljuljetom Goranci Brkić, te gospodinom Mustafom Cerom i gospodinom Gencom Gorancijem da bi se upoznali s radom Nansen Dialogue Centre-a, te ciljem i motivima konferencije. Drugi dan učesnici su razgovarali s uglednim ljudima koji su im pomogli odgovoriti na mnoga pitanja koja su imali prije nego što su započeli s planiranjem aktivnosti u sklopu programa za promociju interetničkog dijaloga. Tako su učenici imali priliku razgovarati s Njegovom Ekselencijom ambasadorom Ujedinjenog Kraljevstva u Bosni i Hercegovini Nigelom Murrayjem, zatim direktorom Ureda za odnose s javnošću (OPA) ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Bosni i Hercegovini, gospodinom Thomasom Mesom, te direktoricom Ureda Vijeća Europe u Bosni i Hercegovini, gospodrom Mary Ann Hennessey. Nakon ručka, konferencija je nastavila uz predavanje zamjenice ministra nauke, obrazovanja i mladih Kantona Sarajevo, gospođe Lamije Husić, te mladog gospodina Borisa Brkana, predstavnika organizacije Zašto NE?, koji je učenicima promovirao stranice www.boljiustav.ba i www.popravimiskolu.ba.

Teme njihovih predavanja bile su, između ostalog, značaj interetničke suradnje u Bosni i Hercegovini, izazovi i prilike mladih u Bosni i Hercegovini, pogledi Vijeća Europe

na obrazovni sistem u Bosni i Hercegovini, te značaj neformalnog obrazovanja i osnove strateškog planiranja koje su bile potrebne učenicima u razradi prijedloga za planirane aktivnosti Nansen Dialogue Centre-a u navedenim općinama. Svi učenici su rado pričali o svojim iskustvima, problemima i odnosima ljudi iz njihove zajednice, te su rado slušali prijedloge vršnjaka kako bi se ta situacija mogla poboljšati. Učenici iz Sarajeva su se po prvi put imali priliku upoznati sa stvarnim problemima mladih i obrazovanja u manjim sredinama, pogotovo tako segregiranim gradićima, tj. općinama. Drugi dan učenici su proveli planirajući i predstavljajući ideje za aktivnosti i načine promoviranja interetničkog dijaloga. Cijeli ovaj događaj zainteresirao je i različite televizijske postaje koje su snimale konferenciju, te tražile izjave nekoliko učenika iz svake škole.

Planovi za budućnost

Krajnji cilj ove konferencije u organizaciji Nansen Dialogue Centre-a bio je davanje šanse mladima da iskažu što i kako žele organizirati u ove četiri općine da bi poboljšali odnose između različitih etničkih skupina, koji su, kako nam je svima poznato, jako loši, zapravo gotovo nikakvi. Ova grupa od 48 učenika je jako spremno prihvatile zadatku koji je stavljen pred njih, te je na kraju konferencije iznijela i neke jako zanimljive planove za skoriju budućnost. Sve u svemu, lijepo je vidjeti grupu učenika koji nemaju nikakve predrasude jedni o drugima, bez obzira na sredinu iz koje dolaze i etničku skupinu kojoj pripadaju, te su potpuno spremni zajedno surađivati, ne samo na konferenciji, nego i u budućnosti. Ova konferencija bila je savršen pokazatelj da se u Bosni i Hercegovini može živjeti u zajedništvu i prijateljstvu bez ikakvih problema i da nikako drukčije ne bi ni trebalo.

Mario Drmać: "Ovo je 'divlji zapad' gdje nema čekanja, nego se mora laktati"

Razgovaraо: Haris Dedović

Iako mnogi kažu da „nema hljeba od umjetnosti“, ovaj glumac bi mogao da ih demantuje. Mario Drmać, jedan od najboljih i najuspješnijih u ovoj branši radi u pozorištu, na Akademiji scenskih umjetnosti u Sarajevu, ali i na mnogim drugim projektima.

Karike: Trenutno si jedan od najboljih glumaca u BiH. Kako je sve počelo?

Mario: Počeo sam sa 15 godina, u Lutkarskom kazalištu u Mostaru kao honorarac. To je bio ratni period 1992-1993 i nedostajalo je glumaca. 1997. godine sam upisao Akademiju scenskih umjetnosti u Sarajevu, u klasi profesora Admira Glamočaka. Kako studenti glume prve dvije godine nemaju pravo na angažmane van fakulteta, moje prvo profesionalno iskustvo je bilo u emisiji „Idemo dalje“ koja je išla na našem javnom servisu. Paralelno sa tim, igrao sam u predstavi „Shoping and fucking“ koja je bila postavljena na teatarskom festivalu MESS. Nakon toga uslijedile su mnoge uloge. Prva profesionalna je bila Hamlet u istoimenoj predstavi, a prva filmska u Remake-u, iako je ova druga bila dosta zbumujuća u samom scenariju.

Karike: Nerijetko čujemo da mnogi smatraju tu ulogu za najbolju u cijelom filmu. Ti kažeš da je bila zbumujuća?

Mario: Pa bukvalno sam tu ulogu dobio na ulici. Juka, koji je tada radio kao asistent režiseru, Dini Mustafiću, mi je dao tekst i rekao: „Evo, ima Dino jednu ulogu za tebe. Pjevač Remzo“. Međutim, kada sam pročitao tekst, nisam nigdje našao ulogu „Remzo“. Onda mi je sam Dino rekao da je uloga u didaskaliji. Pošto tekst nije mrtvo slovo na papiru, nije rijedak slučaj da se desi situacija gdje se nekoliko sati snimanja proširi na četiri snimajuća dana. Tako je bilo i ovaj put, i evo čak sam čuo neke reakcije gdje tu scenu porede sa Šindlerovom listom.

Karike: Koliko si tada radio?

Mario: 24 sata (smijeh). Naravno, to je nemoguće, ali je bilo toliko posla da sam sve radio usput. Usput sam jeo, usput spavao, usput pio kafu... U ovom momentu mi je 36 godina i kada me neko pita za taj dio prošlosti, mojih dvadesetih, nekako ih se skoro i ne sjećam. Ne znam ni kako sam „dogurao“ do 36.

Karike: Od vremena kada si ti završio i počeo da radiš, do danas, sa sarajevske akademije, ali i ostalih, je izšlo dosta glumaca. Ipak, kada se govori o mlađoj generaciji glumaca, samo ti si ostao prepoznatljiv. Kako?

Mario: Mislim da je to bilo pravo vrijeme. Takav je period bio. Država je imala novca, sve se počelo graditi iznova. Svi su bili puni entuzijazma. Mnogo se radilo, ali se i naplatilo. Ovo sada je nekako vrijeme besparice. Maltene, nigdje ništa nema. Desilo se zatvaranje muzeja, crne zastave na mostarskom pozorištu, svi teatri su u krizi...

U jednoj od reklama

Karike: Rekao si to malo isuviše „izokola“ - kažeš „bolje vrijeme“. I drugi glumci su živjeli u to vrijeme, a njih i dalje slabo ko zna. Kako si ti uspio, a drugi nisu?

Mario: Moj moto je svestranstvo u glumi. Biti glumac ne znači odigrati jednu ulogu. Glumac mora da zna da pleše, pjeva, igra, skače... da radi na svome tijelu. Ja sam to sve radio. Iskakao sam iz paštete, jeo sam čokoladu, „krklja“ se mineralnim vodama u reklami, itd., ali sam vrlo

profesionalno postupao i svakom angažmanu sam davao svoju punu pažnju i predanost. S druge strane, bilo je dosta glumaca koji nisu uspijevali da uspostave komunikaciju sa publikom kroz dječje programe, kroz serije, televiziju i čekali su svoje uloge. Ja smatram da se u BiH nema šta čekati. Ovo je „divlji zapad“ gdje nema čekanja, nego se mora „laktati“ i „ukrasti“ koju paru na taj način. Radio sam na sebi i sve sam prihvatao.

Karike: Znači, drugi su glumili velike glumce, zvijezde, a ti nisi?

Mario: Mah, zvijezde su na nebuh. Jednostavno mi je teško odgovoriti na to pitanje. Ili su čekali da ih neko „pogura“, ili su tražili neke enormousne cifre, vjerovatno krijući svoj neki strah. Ne kudim sviju, ali kudim one za koje znam da su imali prilike, a nisu ih iskoristili. Priznajem, ja sam uvijek bio tu da prihvatom angažman za neku pristojnu cifru. U finansijskom smislu se nisam mogao osloniti ni na koga drugog osim na sebe, tako da sam onda radio sve i svašta, jer sam na taj način sebi privredivao.

S Mirjanom Karanović u Go West

Karike: Da li si nekad odbio projekat?

Mario: Naravno da je bilo toga. Neki mi se nisu svidali i jednostavno sam odbio. Čak nisam pristao da radim jedan film u Zagrebu, sa jednim velikim režiserom.

Karike: Da li bi se pojavio u „reality show-u“?

Mario: Dobio sam ja jedne prilike poziv za to. Pravo govoreći, bilo mi je prilično interesantno. Međutim, odbio sam zbog drugih obaveza. Iako nisam bio stalno zaposlen nigdje, radio sam kao honorarac na dosta mjesta. Tako da je otići na jedan takav tromjesečni „godишnji odmor“ za mene bio luksuz koji nisam mogao prihvati.

Karike: Znači nemaš averziju prema takvim emisijama?

Mario: Tad kada sam gledao tog Velikog brata, bilo mi je malo žao što nisam. Smatrao sam da im je bilo lijepo, da su se dobro zabavljali. Međutim, sada kad gledam show-ove koji trenutno idu, malo mi je to sve jadno. Gledaš ljudе kako pristaju da kompletne svoje karijere, koje su gradili godinama kompromituju tako što će se tamo vući po nekom blatu, na kojekakvim farmama. Meni to ne treba i sad to ne bih radio.

Karike: Nekoliko puta si poredio vrijeme prije rata i ovo sada vrijeme. Da li misliš da je prije bilo bolje?

Mario: Definitivno! Samo kad se uzme u obzir Ex-Yu scena

u to vrijeme, to se vidi. Evo čist dokaz za to je muzika. I dan danas djeca, klinci, mlađi slušaju muziku iz tog vremena. Nekako su svi imali svoj imidž, znalo se ko je ko, a danas ne znaš ko je portir, a ko direktor. Nažalost, ipak nemaju pojma kako se tada živjelo. Ja se sjećam tog vremena i volio bih da uskoro uradim nešto što bi pokazalo kako se tada živjelo. Vjerujte mi, bilo je i banana (smijeh)... i datula, i ananasa i svega. Naravno, imao je taj sistem i svojih mana, ali definitivno da su vrline preovladavale.

Iz predstave „Trg ratnika“ s Belmom Lizde-Kurt

Karike: Od nedavno si i viši asistent Akademije scenskih umjetnosti u Sarajevu. Možemo reći da je to potvrda tvog kvaliteta. Kako doprinosiš glumi kroz taj angažman?

Mario: Da, radim na Akademiji, na predmetu lutkarstvo, koji studenti glume imaju na četvrtoj godini, a od ove godine više radim kao gost glumac. Igram u predstavi „Moja žena se zove Zlatko“ sa studentima na žanru komedija. Studentima pokušavam da priđem kao pedagog i prijatelj, ali uz to sve mora postojati neki autoritet. Također, pokušavam da im prenesem neka iskustva koja sam ja imao dok sam se obrazovao. Trudim se, a koliko uspijevam neka drugi kažu.

Super Mario u „Idemo dalje“

Karike: Svojim zaposlenjem na Akademiji si u obrazovnom sistemu, a kažeš da je prije bilo bolje. Možeš li napraviti neku usporedbu obrazovanja prije, obrazovanja danas i šta bi to isto „danasy“ trebalo da bude?

Mario: Sama činjenica da je u Bosni i Hercegovini 32% nepismenih ljudi je poražavajuća. To je velika, enormna cifra. Danas sve dolazi od zakona. Stoga, donošenje zakona i implementacija istih bi bila neki korak naprijed. No, to se može desiti samo ako malo „stegnemo i utegnemo“ to sve, jer ovako je veoma labavo. S druge strane, struktura nam je takva da treba dosta novčanih sredstava da se uloži da bismo radili na obrazovanju.

Pogledaj me, ja sam Model Brendo

Za šta se sve koriste društvene mreže?

Piše: Darinka Marković Foto: Lejla Čolaković

Današnji svijet ne bismo mogli zamisliti bez društvenih mreža i savremenih medija komunikacije kao što su Facebook i Twitter. Nova i sve novija obavještenja se vrte na monitorima brzo kao na kasino slot aparatima. Twitter se čak našao na meti ozbiljne kritike kada su novinari velikih svjetskih agencija optužili svoje reportere i istraživače da sa terena prvo šalju informacije na svoje društvene profile, a tek potom njihovim poslodavcima. Međutim, nije ovdje toliko važna informacija koliko slika i prilika onoga ko je šalje. Tu dolazi važnost profila korisnika i stvaranja svojevrsnog ličnog brenda i modela specifičnog ponašanja (eng. brand). A takvo etiketiranje je itekako prisutno u našem društvu. Sve se reklamira, prodaje, mijenja staro za novo. Menadžeri zadovoljno trljaju ruke.

Moderni svjetski roman

Zaista, može se utvrditi tipologija junaka u ovom svjetskom romanu. Tu su šaljivdžije i dovitljive osobe koje skupljaju na desetine lajkova (eng. like), zatim vrijedni i predani ljudi koji na zid kače vijesti i interesovanja vezana za njihovu profesiju, majke sa redovitim izložbama dječijih fotografija i materijala za zdrav odgoj djece, zaljubljeni parovi koji promovišu svoju ljubav po ugledu na najbolje internet portale za upoznavanje budućih supružnika. I studija ovakvih slučajeva bi mogla da se nastavi u nedogled.

Ja!

Zanimljivo je da su riječi kao što su skromnost i sramežljivost danas prava rijetkost. Preko svih mogućih oglasila i pojačala, reklamiraju se individualnost, lični pečat, neponovljivost (podsjetimo se popularnog hipster pokreta), a svi zaboravljaju da ovaj svijet broji blizu sedam milijardi ljudi. Kako izgledaju današnje biografije koje pristižu na oglase za posao? Koliko majka studenata preuveličava njegov/njen uspjeh svojim prijateljicama uz šoljicu kave? Sve je naj naj naj naj naj, ali pitanje je gdje je svemu tome cilj i kraj. Ko je ovdje zaista najbolji i najiskreniji? Pa ja, naravno!

Samocenzura i hiperbolična distorzija

Početna stranica Facebook-a ima sljedeću poruku „Fejsbuk ti pomaže da se povežeš i dijeliš sa osobama iz svog života“. Kolika je važnost ovog „ti“ ukazuje ta prva impresija ugodno plave boje i ljubaznih riječi dobrodošlice. Kada je riječ o ponašanju korisnika, često je slučaj da ta osoba promoviše tačno zacrtanu sliku o sebi i trudi se da ne izlazi iz okvira petogodišnjeg plana ličnog razvoja i napretka u ovakvoj mreži. „Ne, ne, nikako neću postaviti sliku iz sinočnjeg provoda, ovdje će malo da začinim fotošopom, jao moram da objavim ovu pjesmu sa YouTube-a.“ Korisnici nisu ni svjesni koliko svoju sliku podvrgavaju samocenzuri ili hiperboličnim distorzijama.

Ostavi **dobar** utisak

Koje elemente javnog nastupa je potrebno poznavati?

Piše: Amel Emkić

Biti dobar komunikator i govornik nužno je za bilo kakav oblik uspjeha, ne samo na poslu, nego i u životu. Javr nastup, kao proces govora nekoj grupi ljudi s namjernir činom obavještavanja, utjecanja ili čak zabavljanja, čest je praćen strahom koji se javlja zbog nepoznavanj sadržaja ili nedovoljnog samopouzdanja. Donosim vam nekoliko važnih elemenata javnog nastupa koje je potrebno poznavati.

Kako vas publika doživljava?

Od trenutka kada vas prvi put ugledaju većina ljudi će n samom početku pretpostaviti da li ste im zanimljivi ili ne, kakva ste osoba, da li im se sviđate ili ne. U narednih dvij do tri minute stvorit će čvrsto mišljenje o vama. Dobar govor, dobra prezentacija, učinit će ideju poželjnom. Loša prezentacija ideje može zauvijek zaustaviti njen realizaciju.

Tri osnovna pravila

1. Budite uvjerljivi

Govornici se često usmjere na prezentaciju pa tako prenose veliku količinu informacija, ne odvajanjem bitnog od nebitnog. U takvim situacijama govornici imaju problema s uvjerljivošću, te sa strukturiranim i konciznim argumentiranjem.

2. Pristupite na pravi način

Nemojte se predstavljati kao isključivo racionalna bića i tako zanemariti emocionalnu stranu. Radi se o prenošenju vlastitog dojma o temi prezentacije da bi javni nastup ostvario pozitivan efekat. Neka vam prezentacija bude zabavna, simpatična i neka djeluje kompetentno.

3. Neverbalna komunikacija kao bitan faktor javnog nastupa

Neka vaša greška u javnom nastupu ne bude zanemarivanje neverbalne komunikacije. Vaš položaj tijela trebao bi da bude takav da publika shvati da ste opušteni i da vam je udobno. Koristite mimiku kako biste povezali izraz lica sa onim što govorite. Nemojte gubiti vizuelni kontakt sa sagovornikom, ali nemojte ni neprestano gledati u njega. Obucite odjeću koja će govoriti o vama i o poruci koju želite da saopštite. I na kraju, pokušajte napraviti ravnotežu između nemetljive osobe i energičnosti.

Zapamtite!

Vrlo je bitno savladati strah i tenziju te se opustiti pred javni nastup. Zapamtite da se (ne)željeni utisak na publiku često ostavlja u prvih 90 sekundi. Stoga organizirajte i iznosite sadržaj na svima razumljiv način. Vaš je zadatak da upravljate svim segmentima neverbalne komunikacije, održite nivo energije tokom nastupa te da jasno odgovorite na neugodna pitanja.

Niko nije rođen naučen, na greškama se uči!

Istaknite se

Ideje vrijedne širenja u Bosni i Hercegovini

TEDx University of Sarajevo

Nešto svjetsko, a kvalitetno, održalo se u Sarajevu, a za sve je zasluga grupa vrijednih studenata

U Domu mladih 25. februara studenti Univerziteta u Sarajevu priredili su događaj o kojem treba da se priča. Tog dana održana je konferencija „TEDx University of Sarajevo“ koja je ugostila bh. predavače i istraživače iz područja arhitekture, genetike, psihologije i filozofije.

Šta je TED i TEDx?

TED je akronim za tehnologiju, zabavu i dizajn (engl. Tehnology, Entertainment, Design). Sve je počelo davne 1984. kada je organizovana konferencija koja je okupila zanstvenike iz ova tri područja. Od tada se konferencije na kojima zanstvenici i mislioci u manje od 18 minuta drže govor, održavaju dva puta godišnje. Pored konferencija, tu su i: TED Talks video stranica na kojoj se nalazi preko 1400 video snimaka najkvalitetnijih predavanja, Open Translation Project u kojem volonteri širom svijeta prave titlove za TEDove video snimke, TED Fellows, pokret kojim se svjetskim inovatorima i pronalazačima omogućava da postanu dio TED zajednice i na taj način pojačaju utjecaj svojih dostignuća, i TEDx.

TEDx se planira i koordinira neovisno o TEDu. Ovaj program omogućava zajednicama, organizacijama i pojedincima da naprave događaj sličan TEDovim, ali na lokalnom nivou. Misija TEDa je širenje ideja koje će promijeniti stavove, živote i konačno, svijet.

Kako je Sarajevo organizovalo TEDx?

„Prevodeći video snimke sa TED.com na bosanski jezik, zainteresova sam se za organizovanje takvog događaja u Bosni i Hercegovini. Zatražio sam licencu i poslje tri mjeseca posla, odobrena je. TED daje licence osobama koje žele organizovati TEDx događaj u svojim gradovima. Smatramo sam da je nama potrebno mjesto gdje ćemo se okupljati radi nauke, znanja i ideja“, rekao je Almir Aljović, dvadesetogodišnji student psihologije i vlasnik licence za TEDx u Bosni i Hercegovini.

Pored Almira, u organizaciji je učestvovao veliki broj studenata, a generalni pokrovitelj sponzora bio je

Hoćemo još!

„Organizacija je bila vrhunska i iznenadio me veliki broj posjetitelja. Lijepo je vidjeti da se mlađi angažuju i rade nešto za sebe“, rekao nam je jedan od posjetitelja ovog događaja. „Svaka čast Almiru koji se sjetio ovoga“, dodao je.

A šta Almir kaže o budućnosti TEDx-a u Sarajevu? „Sada kada imamo više iskustva i kada znamo kako stvari tačno funkcionišu, planiramo u što skorijem vremenu organizovati novi event. Ima tu još dosta novih planova koji se tiču promovisanja nauke i ideja, ali tome ćemo govoriti kada sve bude konkretnije.“

Za kraj, šta drugo nego poželiti sreću ovim mlađim ljudima s nadom da nam prirede što više ovakvih i sličnih događaja.

Piše: Renata Dujmušić
Foto: Jusuf Hafizović

Crno-bijeli naučno-obrazovni svijet

Svjetli primjeri bh. odgojno-obrazovnih praksi redovno su rezultat entuzijastičkog djelanja nekolicine ljudi, pojedinaca i sl. Ovi dragocijeni i nečesti pozitivni primjeri često predstavljaju jednu jedanaestinu ledenog brijege koju mediji crtaju, punjenjem slabo čitanih rubrika, na površini bh. svakodnevnice, a deset jedanaestina ostaje skriveno

Piše: Lamija Kršić

Ali, mora se priznati, nije uvijek sve tako crno. Ponekad je riječ o izuzetnim naporima da se odupre nefunkcionalnom, u neskladu sa vremenom, silom (političkih) neprilika nametnutom bh. obrazovnom sistemu. Medijima su, međutim, podjednako nezanimljivi takvi primjer(c)i. Bh. obrazovni sistem prati ružan glas: neprovođenje reformi obrazovnog procesa, nevalidne diplome, „odljev mozgova“, seks afere, „zašto učiti kad mogu kupiti“, korumpiranost itd. (tema emisije Sarajevo plus na TVSA, 6.12.2012.). I mali broj naizgled kritičkih osvrta na bh. obrazovni sistem ispliva u medije i posluži kao bojište na kojem ukrštaju koppla vladajuće političke opcije i strujanja koja se svrstavaju u opoziciju, ili kao pompeznost koja će privući čitateljstvo/gledateljstvo, bez pretenzija na istinitost/stručnost. Stručne analize, rad na terenu, istraživanja i sl., kao uvjeti za poboljšanje kvaliteta obrazovnog sistema, u nekom sistematičnom i organiziranom obliku gotovo da ne postoje (čast ponovno entuzijazmu pojedinaca), a ni javnost se pretjerano ne interesuje za takvo šta.

Donositi, a ne implementirati odluke

„Glasu javnosti“ u BiH, u stanju prilagođenosti i naviklosti na sveprisutne neprilike, nije privlačno baviti se, na primjer, pitanjima programskog i strateškog pristupa poboljšanju kvaliteta obrazovanja i naučno-istraživačkih aktivnosti u BiH. Postoje službeni akti kojima se obavezuju na vraćanje izgubljenog ugleda nauci, kojima se, eventualno, može otkloniti sumnja da se u BiH na ovom planu ništa ne čini. Primjerice, Akademija nauka i umjetnosti BiH donosi strategije naučno-tehnološkog razvoja BiH 2006., zatim, u saradnji sa Federalnim ministarstvom obrazovanja i nauke, 2009., Strategiju razvoja nauke u FBiH za period 2011.-2021., Narodna skupština Republike Srpske 2012. usvaja strategiju naučnog i tehnološkog razvoja RS-a itd. itd.

Provodenje ovih strategija bi značilo implementaciju zakona o naučno-istraživačkoj i istraživačko-razvojnoj djelatnosti na nivou BiH i osnivanje Ministarstva nauke, tehnologije i ekologije u okviru Vijeća ministar(stav)a. Međutim, Federacija i Republika Srpska pate od sramotno niskih postotaka bruto društvenog proizvoda, koliko se izdvaja za nauku. Naime, kako prenosi Studentski informativni portal „Studomat“, prosječna izdvajanja za ove svrhe, koja EU traži od budućih članica, iznosi najmanje 3 posto BDP-a, a BiH izdvaja 0,02 posto BDP-a.

Pogrešne vijesti na naslovnicama

Vlast, međutim, nalazi veći interes u kupovini socijalnog mira i pumpanju novca u javnu potrošnju, pa će uvijek kresati raspoloživi budžet za nauku, istraživanje, tehnološki razvoj, a novac će rijekama teći za finansiranje predizbornih kampanja, donošenje deklarativnih zakonskih akata, za potčinjavanje „nezavisnih“ medija volji tzv. političkih partija i sl. Zato i brojimo formalna usvajanja zakonskih normi, ako hoćete i formiranje novih „savjetodavnih i stručnih tijela“ kao što je Vijeće za nauku BiH (bez izvršne funkcije, novca i ovlasti), a na terenu ništa novo. Mediji su potpuno usaglašeni sa dirigiranim melodijama iz vrha, potpuno su posvećeni kvazištrajkovima i kvaziekscesima koji privremeno i prividno naruše brižno čuvani socijalni mir (prosvjetni radnici su u žili interesovanja bh. medija kada štrajkuju). U takvoj usaglašenoj kolotečini nesposobnost planiranja i strateškog djelovanja u svim segmentima javnog života, pa i u obrazovanju i nauci, štaviše, nepostojanje čitavih polja naučne djelatnosti, i urušavanje vlastitih intelektualnih kapaciteta ne predstavlja korisnu informaciju i „vijest za naslovnicu“.

BiH, međutim, nema problema sa naučnim kadrom i inovativnim ljudima, jer bh. građani osvajaju medalje na međunarodnim sajmovima i natječajima, a koeficijent primjenjenih inovacija bh. naučnika viši je od svjetskog prosjeka. Ponovo je riječ o individualnim postignućima entuzijasta, koji sami ulažu u svoje djelo, a time, u bh. proizvodnju i napredak.

Višak spreja ili višak problema!?

Natpsi na zidovima gradova u većini slučajeva su kritika društva. Anonimni autori iskazuju svoje nezadovoljstvo na duhovit, arogantan, suptilan, direktni ili nepristojan način. Dok će neki ući u raspravu radi li se ovdje o vandalima ili ljudima koji daju glas narodu (ili pojedinim grupama), mi ćemo proći kroz nekoliko bosanskohercegovačkih gradova i pročitati šta to piše na zidovima. Počinjemo sa Sarajevom, a u sljedećem broju javljamo se iz nekog drugog mjesta.

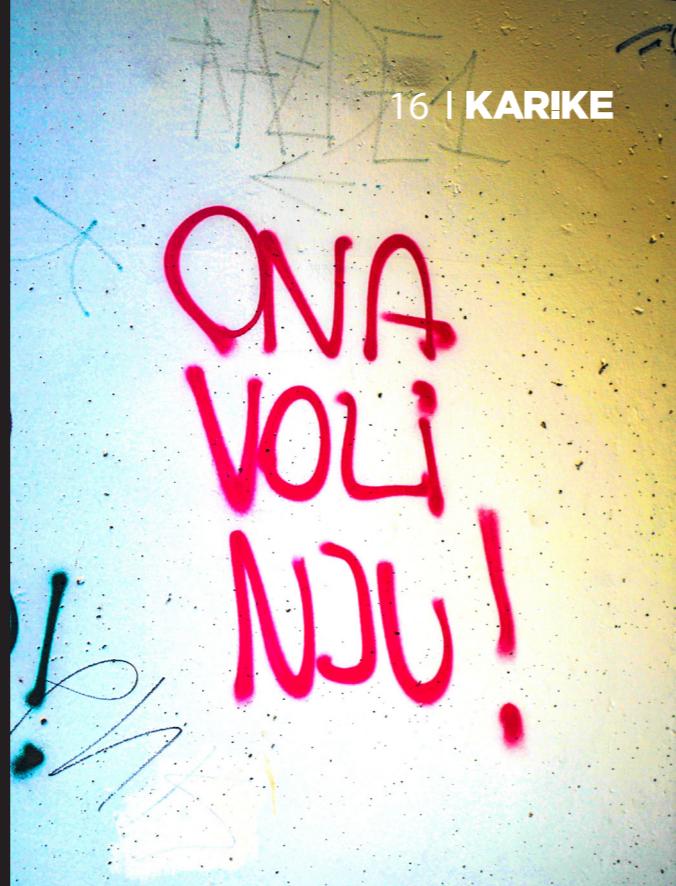
Pripremili: Redakcija magazina Karike
Foto: Valentino Čolić

Pitao otac kćerku: „Sine, drogiraš li se?“
Kćerka: „U jednu ruku da, u drugu ne.“

Kada se „uličnoj kampanji“ s dobrim namjerama desi greška dobijemo natpis na turbetu Sedam braće koji skrnavi vjerski objekat i šalje pogrešnu poruku. Seksualna orientacija nije izbor.

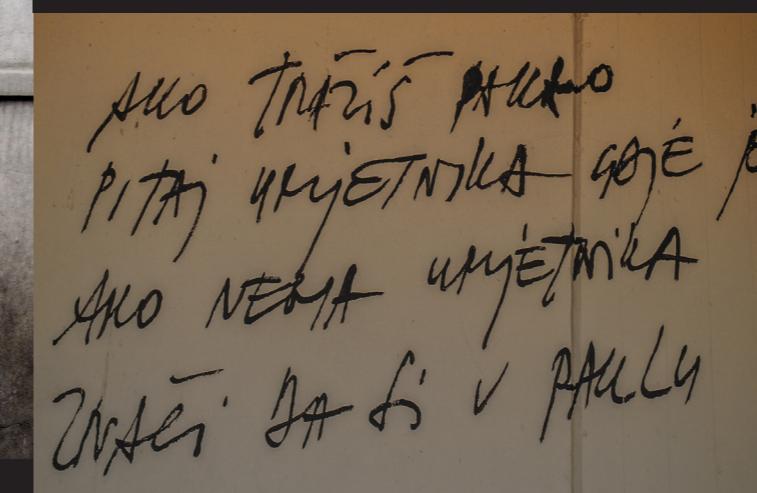
16 | KARIKE

U Sarajevu se pojavilo više natpisa ovog sadržaja. Da li se odnose na sigurnost u gradu koja, sudeći prema događajima u posljednje vrijeme, nije baš na zavidnom nivou ili na lokacije gdje ima veći broj mladih momaka u snazi spremnih da reaguju brzo?

Kako je predizborna kampanja SDP-a da će se Valter vratiti bila laž, možda ovo i nije loša ideja.

Vandali s Filozofskog.

Lutke na navijanje bez glasa.

17 | KARIKE

Pozdrav iz Pekinga, New Yorka, Dublina, Canberre, Sao Paola

Pronađite ljude širom svijeta koji dijele vašu ljubav prema knjigama, razglednicama ili pismima

Piše: Renata Dujmušić

Razvojem tehnologije polako izumiru „opipljive“ tradicije bez kojih se nekad nije moglo živjeti. Pisma su već davna prošlost, razglednice jako rijetke, a uskoro će i knjige biti u potpunosti zamijenjene elektronskim formama koje će se čitati na raznim tabletima, Kindle-ima, pa čak i mobitelima.

Ipak, još uvijek postoje oni nostalgici koji se trude, uz pomoć interneta (ironije li) održati te tradicije. Volite li pisma, knjige, razglednice ili poštanske markice, čitatte dalje i saznajte (ako već niste) gdje upoznati ljubitelje istih i sudjelovati u razmjeni.

Pozdrav iz...

Sanjate li o razglednici iz Kine, Afganistana, Nigerije, a niko od vaših prijatelja ili rodbine ne putuje po tim destinacijama? Na stranici www.postcrossing.com naći ćete ljude iz (skoro) svih krajeva svijeta koji dijele strast prema razglednicama. Pravila su vrlo jednostavna: registrujete se, upišete svoju adresu koja je vidljiva samo osobama koje će vam slati razglednice, pošaljete zahtjev za adresom, kupite razglednicu i sljedeći dan odnesete je na poštu. Čim ona stigne na pravu adresu i primatelj je registruje na Postcrossingu pomoću koda koji ste dobili prilikom zahtjeva za adresu, dobivate pravo da i vama neko pošalje razglednicu. Na ovaj način vas pravila stranice tjeraju da budete aktivni – koliko truda uložite, toliko će vam se i vratiti.

Za početak možete poslati odjednom pet razglednica, ali ako vam je to premalo, označite da ste otvoreni za privatne razmjene i birajte iz koje zemlje želite razglednicu.

Preko Postcrossinga ćete doći i do poštanskih markica ukoliko ste zainteresovani i za njih. Na forumu ove stranice upoznajte ljude koji su otvoreni za takvu razmjenu.

Za Postcrossing vam treba malo novca (poštarine zaista nisu skupe – poslati razglednicu avionom u npr. Rusiju košta 1,40 KM), strpljenja (nekad razglednice putuju više od mjesec dana, ali desi se da stignu i za manje od tjedna), lijepog ponašanja (Postcrossing promoviše pristojnost i poštovanje među svojim članovima) i kreativnosti.

Svijetu je potrebno više ljubavnih pisama

Hannah Brencher je primjer kako se izboriti s depresijom i biti koristan svijetu oko sebe. Od onih je ljudi kojima srca predstavlja davati i poklanjati drugima. 2010. počela je ostavljati ljubavna pisma širom New Yorka. Uskoro je preko interneta ponudila

svoja pisma nepoznatim ljudima. Nakon godinu dana i preko 400 poslanih pisama, nastala je stranica pod nazivom More love letters (<http://www.moreloveletters.com>). Svaki mjesec objave se tri anonimne priče o ljudima koji se nalaze u teškim životnim periodima (obično ih pošalje neko blizak tim osobama). Korisnici stranice trebaju poslati pisma koja na adresu More love letters trebaju stići u sljedeće dvije sedmice. Članice tima (njih 19) zatim naprave „ljubavni svežanj“ i šalju ih na adrese s nadom da će tim ljudima bar malo olakšati teške dane.

Nešto sasvim drugačije

Ako su ljubavna pisma previše slatka za vaš ukus, možda je ovo baš za vas. Neobična stranica na kojoj možete naći partnera za dopisivanje je www.writeaprisoner.com. Kao što je naznačeno u web adresi, radi se o pisamima namijenjenim zatvorenicima širom Sjedinjenih američkih država. Istraživanja su pokazala da je manja vjerovatnoća da će se zatvorenici koji uspostave i održe kontakt sa vanjskim svijetom tijekom služenja kazne nakon izlaska iz zatvora vratiti starim, destruktivnim navikama poput zloupotrebe droge i zločina. Ti zatvorenici će, po izlasku, prije pronaći zaposlenje i biti korisni društvu. Organizacija WriteAPrisoner.com osnovana je 2000. godine kako bi omogućila zatvorenicima da lakše pronađu dopisnike. Na stranici su izlistani profili onih koji žele sudjelovati u dopisivanju, a koji sadrže njihove osobne informacije (interesi, ciljevi...), kao i informacije o zločinu koji su počinili. Ni ovo vas neće puno koštati, samo trebate biti otvoreni za nova iskustva, odabrat kome pisati i platiti poštansku markicu.

Lunjajuće knjige

Evo još jedne stranice za razmjenu, ovaj put knjiga. Na stranici www.bookmooch.com uglavnom cirkuliraju knjige na engleskom jeziku, ali ako poznajete neki drugi (recimo njemački ili francuski) naići ćete i na takve. Pravila su slična Postcrossingovim – kada nekome poklonite knjigu (koja je izlistana na vašem profilu među onima koje nudite), dobivate bodove i pravo da zatražite od nekog drugog člana da vam pošalje svoju. Kod nas su knjige na engleskom jeziku poprilično jeftine, tako da vas košta samo poštارina.

Umjesto da bacite knjigu koju ne želite čitati ili imati u svojoj kolekciji, zašto je ne biste zamijenili za neku vama vrijedniju, a nju poslali u bolji dom?

Piše: Denis Hadžić

- Jež ne ustaje. Spava do 12:00. Radi drugu. Gleda se u ogledalo. Igle su na mjestu. Podočnjaci. „Novi dan madafaka“, promrmljao je.
- Jež jede u 13:00, maže paštetu, piye kafu, čekira fejzbuk, sere po pola sata.
- Jež vrijedi onoliko koliko se ne izvinjava (nije kupio toalet papir).
- Jež plača porez. Radi na ugovoru o djelu. Nekad radi na crno i ima crno iza nokta.
- Jež je sve GRAS-ove kupone kupio na Drveniji, ali ipak je plaćao taxi devet dana.
- Jež je upoznao Amru Halebić. Amri je 'devet dana sijalo sunce, devet noći voljeli se oni' a Ježu je 'devet dana sijalo pješke, devet noći tabanali mi'.
- Jež ima maničnu depresiju, stalno ga boli jetra iako sluša Dubiozu, ali je škroto govno i neće da kupi „Apsurdistan“ kojeg pjevuši dok se ogleda u kupatilu. Igle su na mjestu. Podočnjaka nema.

- Puž ustaje! Ujutro se gleda u ogledalo. Lice je svježe. Ticala su na mjestu. Podočnjaci.
- „Novi dan, nova nafaka“, promrmljao je.
- Puž dolazi u restoran, ima vremena (i para) za kafu prije posla. Naručuje i hranu. Plaća porez državi, plaćajući hranu. Hrana je skupa. Puž je oplakuje. Lista Oslobođenje. Oplakuje i Oslobođenje.
- Puž je na poslu. Voli tranziciju, jer zna da se u tranziciji dobro puši, a Zapadna Europa ne može pušit' u vozu, kafićima, tramvajima k'o mi.
- Puž jebe mater tranziciji. Tranzicija jebe mater pužu.
- Puž neće u EU. Tvrdi da čemo u EU 'na milostinju', baš kao i na Eurobasket 2011.
- Puž je rekao: "E sad smo tek najebali", kad je čuo da je novi Ministar sigurnosti Fahrudin Radončić.
- Puž dolazi kući gleda opozicijsko lice u ogledalu. Ticala su na mjestu. Podočnjaci skoro neprimjetni.

...i poznati čitaju

KARIKE

Goran Milić, direktor vijesti i programa na Al Jazeera Balkans, dugogodišnji je novinar, urednik i direktor brojnih medijskih kuća, uključujući TV Beograd, YUTEL, Mreža, OBN, HTV. Vodio je i uređivao više od 1.000 TV dnevnika i autor je preko 120 dokumentarnih i putopisnih emisija. Proglašen je novinarom 2007. godine u Hrvatskoj, dobitnik je Šestoaprilske nagrade grada Sarajeva 1992. godine i nagrade "Svetozar Marković" u Srbiji 1987. godine.

**SCHÜLER
HELPEN
LEBEN**

ona

Omladinska Novinska Asocijacija
u Bosni i Hercegovini

Napomena: Ova publikacija (Omladinski magazin "Karike") je urađena uz pomoć SHL-a. Sadržaj publikacije je isključivo odgovornost ONAuBiH-a i ni u kom slučaju ne predstavlja stanovišta SHL-a.